

Diarienum: MYH 2023/4925

Regeringskansliet, Utbildningsdepartementet
u.remissvar@regeringskansliet.se
U2023/02078Handläggare: Johanna Schumacher
E-post: johanna.schumacher@myh.se

Myndigheten för yrkeshögskolans yttrande över Framtidens yrkeshögskola – stabil, effektiv och hållbar (SOU 2023:31)

Sammanfattning

Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) delar utredningens bild av att det både finns behov av och förutsättningar för yrkeshögskolan att fortsätta växa för att möta arbetslivets behov av kompetens och samhällets behov av omställning. Det är bra att utredningen konkretiserar och beskriver yrkeshögskolans särart samt lyfter fram principer som är vägledande för yrkeshögskolan i framtiden. MYH ser att både beskrivningen av särarten och principerna fungerar som utgångspunkter mot vilka olika ställningstaganden och frågor kan prövas.

Myndigheten delar utredningens beskrivning att det behövs förutsättningar att långsiktigt planera verksamheten. Tillfälliga medel gör att det blir svårt att planera verksamheten, i synnerhet när det innebär satsningar som ska genomföras under en begränsad tid. En långsiktig planering av medelstilldelning är också en förutsättning för att myndigheten ska kunna skapa ett än mer stabilt utbildningsutbud genom att bevilja flera utbildningsstarter per utbildning. I förlängningen kan detta ge utbildningsanordnare bättre förutsättningar att bedriva utbildningar som förser arbetsliv och individer med rätt kompetens i rätt tid.

Myndigheten vill också understryka att en expansion enligt utredningens förslag förutsätter att arbetslivets medverkan i utbildningarna ökar i motsvarande takt. För att kvaliteten i yrkeshögskolan ska upprätthållas vid en expansion är arbetslivets fortsatta engagemang avgörande vilket inkluderar möjligheten att erbjuda LIA-platser, att på olika sätt medverka i utbildningens genomförande och att attrahera behöriga sökanden till utbildningar.

Möjlighet till anslagssparande skulle avsevärt förbättra förutsättningarna att nyttja medlen för yrkeshögskoleutbildning effektivt. Fortsatt utökning av yrkeshögskolan bör, som utredningen föreslår, göras med permanenta medel eftersom tillfälliga medel gör det svårare att planera verksamheten.

Myndigheten instämmer i stora delar av utredningens förslag men har sett anledning att utveckla vissa av förslagen.

MYH anser att ett utökat statligt åtagande genom ett nytt gemensamt ansökningssystem och ett förstärkt system för studiedokumentation kommer bidra till att säkerställa utbildningsformens effektiva funktion. De bedömningar och förslag som utredningen lämnar inom dessa områden ger en grund för fortsatt analys och utveckling.

MYH instämmer i utredningens förslag gällande progression inom yrkeshögskolan och de förändringar som föreslås gällande examen. MYH delar också bedömningen att LIA som

huvudregel bör vara obligatoriskt, men anser att kravet bör gälla endast för yrkeshögskoleutbildningar som leder till examen.

MYH instämmer i att det finns behov av att tydliggöra utbildningsanordnarens och ledningsgruppens ansvar men har sett behov av att utveckla vissa av utredningens förslag i dessa delar. MYH är tveksam till utredningens förslag om förändrade bestämmelser om tillsyn.

MYH instämmer i utredningens förslag gällande

- progression inom yrkeshögskolan
- fördjupningsutbildningar
- ändringar som föreslås gällande examen
- ändringar av behörighetskrav
- överföring av ett fjärde tekniskt år till yrkeshögskolan
- reglering av delvis nationellt likvärdigt innehåll
- reglering av namn på yrkeshögskoleutbildningar
- fler åtgärder för att främja kvaliteten i yrkeshögskolan.

Synpunkter

3.6.1 MYH bör som regel få möjlighet att föra över medel till kommande budgetår
MYH instämmer i utredningens förslag.

4.7.8 Alternativet med ett nytt gemensamt system för ansökan inom yrkeshögskolan

MYH delar utredningens bedömning.

MYH vill uppmärksamma att denna uppgift innebär en ny roll för myndigheten.

Myndigheten instämmer i utredningens förslag att MYH bör vara ansvarig för det gemensamma ansökningssystemet. Utredningen beskriver att detta skulle innebära en utökad roll för MYH samt att denna utvidgning är väl förenlig med myndighetens övriga uppgifter. MYH delar i stort utredningens bedömning, men vill uppmärksamma att uppgiften är av annan karaktär än de som myndigheten ansvarar för idag. Att biträda utbildningsanordnare och ansvara för ett samordnat ansökningsförfarande innebär en servicefunktion gentemot enskilda anordnare som inte återfinns bland nuvarande uppgifter. Detta är viktigt att beakta så att myndigheten får förutsättningar att utföra samtliga uppgifter på ett effektivt sätt.

4.8.1 Uppdrag att genomföra en förstudie om ett gemensamt system för ansökan till yrkeshögskolan

MYH instämmer i utredningens förslag att genomföra en förstudie.

MYH anser att förstudien bör ta sin utgångspunkt i det förslag som presenteras i utredningen, men ser att det behöver finnas möjlighet att ytterligare utforska hur det nya systemet ska utformas för att optimera nyttan av systemet.

Förstudien bör omfatta analys av vilka funktionaliteter som är mest avgörande ur ett användarperspektiv. Detta är särskilt viktigt om det ska vara frivilligt för utbildningsanordnare att ansluta sig till systemet.

MYH anser att förstudien bör genomföras av MYH i samråd med Universitets- och högskolerådet (UHR) och Myndigheten för digital förvaltning (DIGG).

MYH delar utredningens bedömning att ett gemensamt system för ansökan till yrkeshögskolan bör införas. MYH konstaterar att utvecklingen av ett gemensamt system för ansökan till yrkeshögskolan kommer vara ett komplext och omfattande uppdrag. En bidragande anledning till detta är ansvarsfördelningen för ansökan, urval och antagning inom yrkeshögskolan, eftersom den medför höga krav på hur information behöver kunna föras över mellan ett gemensamt ansökningssystem och utbildningsanordnare för att de nyttor som eftersträvas ska nås.

Utredningen föreslår att förstudien *ska* ta sin utgångspunkt i det förslag till utformandet som presenteras i utredningen. MYH anser att förstudien *bör* ta sin utgångspunkt i det som presenteras i utredningen, men anser att det är viktigt att det finns möjlighet att arbeta brett i förstudien för att identifiera de mest effektiva lösningarna.

En anledning till detta är att MYH ser att det är sannolikt att det under arbetet med förstudien uppkommer frågor som inte fullt ut behandlats av utredningen. Dessa frågor kan i sin tur vara av betydelse för de funktioner systemet behöver tillhandahålla, och för hur systemet kan och bör utformas. En annan anledning är att myndigheten ser att de funktioner som utredningen menar ska tillhandahållas behöver utredas ytterligare för att kunna värderas sinsemellan och utformas på ett ändamålsenligt sätt.

MYH anser också att flera av de nyttor som eftersträvas förutsätter att en mycket hög andel utbildningsanordnare är anslutna till systemet, och bedömer att det finns skäl att ytterligare analysera hur ansökningssystemet bör utformas ur detta perspektiv.

MYH menar även att det utifrån utredningens beskrivning är svårt att se hur utbildningsanordnare ska kunna ges möjlighet att tillföra behörighetsbedömningar som genomförts utanför systemet för ansökan utan att åtminstone i dessa delar ha direktåtkomst till systemet. MYH menar att det resonemang och den problematik som UHR för gällande detta i *En översyn av bestämmelserna om antagningsregister – Delredovisning av ett regeringsuppdrag (Rapport 2023:1)* i hög grad även gäller för yrkeshögskolan.

Ansvaret för förstudien och förhållandet till NyA

MYH delar utredningens slutsatser att erfarenheter från det utvecklingsarbete UHR bedriver gällande NyA kan vara viktiga i en förstudie. Det kan ge möjlighet att utforska vilka synergier mellan högskolornas system och yrkeshögskolans system som kan vara möjliga i framtiden. Utredningen föreslår att förstudien ska genomföras som ett gemensamt uppdrag, mellan MYH, UHR och DIGG. För att tydliggöra ansvarsfördelningen föreslår MYH att myndigheten utses till huvudansvarig för att genomföra förstudien, och att förstudien ska genomföras i samråd med de andra myndigheterna.

4.9.4 Behörighetsprovet kan användas för grundläggande behörighet även inom yrkeshögskolan

MYH delar utredningens bedömning.

5.8.1 MYH ges i uppdrag att i samverkan med DIGG utforma ett nytt system för studiedokumentation

MYH instämmer i utredningens förslag att utveckla ett nytt system för studiedokumentation.

Det fortsatta arbetet bör utgå från den beskrivning som ges i utredningen, men MYH anser att det behöver finnas möjlighet att ytterligare utforska hur en lösning ska utformas för att optimera nyttan.

MYH vill uppmärksamma att det behöver finnas goda förutsättningar i tid för att samordna det fortsatta arbetet med förstudien gällande ansökningssystemet.

MYH delar inte utredningens bedömning att införandet av ett nytt system för studiedokumentation inte innebär ökade verksamhetskostnader för MYH utöver kostnadsökningen för it-drift.

Ett nytt system för studiedokumentation kan, rätt utformat, till del effektivisera MYH:s arbete men framför allt åstadkoms förbättringar för de studerande som kan ta del av och skriva ut de studieresultat som registrerats, i stället för att som idag behöva vända sig till myndigheten och begära registerutdrag.

Utifrån den beskrivning som ges i utredningen anser MYH att det är mest lämpligt att utveckla ett nytt system för studiedokumentation. MYH ser dock att ett utbyte av erfarenheter med ansvariga för studiedokumentationssystemet inom högskolan, Ladok kommer vara värdefullt för det fortsatta arbetet.

Utredningen beskriver vilka funktioner som ett nytt system bör innehålla. MYH anser, på motsvarande sätt som när det gäller ansökningssystemet, att myndigheten behöver ha möjlighet att ytterligare undersöka hur dessa funktioner bör värderas och utformas samt vilka övriga funktioner som behövs. Myndighetens nuvarande system för studiedokumentation har kopplingar till flera olika processer, bland annat utbildningsinformation, uppföljning och rekvisitionshantering. Dessa delar kommer påverkas av ett nytt system och inverka på både externa och interna processer, vilket kan kräva utveckling av både verksamhet och system.

Det är också centralt att i samband med analyser kopplade till ett gemensamt ansökningssystem ytterligare undersöka hur kommande lösning bör utformas ur ett användarperspektiv för att beakta utbildningsanordnarens totala uppgiftslämnarbörda och förutsättningar att göra rätt vid rapportering av uppgifter till MYH.

MYH anser också att vissa funktioner som beskrivs i utredningen behöver utredas ytterligare. Till exempel beskriver utredningen att identifiering av personer sker i ansökningsprocessen och en funktion för e-legitimation föreslås ingå i ett gemensamt ansökningssystem. Att kunna föra över de identifierade personuppgifterna från ansökningssystemet till systemet för studiedokumentation i en obruten kedja hade säkerställt korrekta uppgifter om de studerande i myndighetens register. Myndigheten ser utmaningar för denna typ av lösning eftersom utbildningsanordnarna ansvarar för antagning av studerande mellan den ansökan som kan ske i ett gemensamt ansökningssystem och inrapportering av uppgifter i ett system för studiedokumentation.

Myndigheten vill också uppmärksamma att utredningens beskrivning av nuvarande system för studiedokumentation i vissa avseenden inte är korrekt.

Förutsättningar i tid för samordning

Utredningen föreslår att uppdraget om att utforma ett nytt system för studiedokumentation ska samordnas med uppdraget att genomföra en förstudie gällande ett gemensamt system för ansökan. MYH instämmer i detta. Systemen kräver samordning av de tekniska och rättsliga områdena, men även användarperspektivet bör beaktas samordnat eftersom systemen har gemensamma användare i form av utbildningsanordnare och studerande.

En fortsatt expansion av yrkeshögskolan parallellt med utveckling av nya system kommer, som utredningen beskriver, innebära en ansträngning för myndigheten. Det är viktigt att myndigheten får goda förutsättningar att identifiera och tillvarata synergier mellan olika utvecklingsinitiativ, i de inledande analysfaserna och vid behov även vid den faktiska utvecklingen.

Kostnader tillkommer med ny användargrupp

MYH delar inte utredningens bedömning att införandet av ett nytt system för studiedokumentation inte innebär ökade verksamhetskostnader för MYH utöver kostnadsökningen för it-drift. Utredningen beskriver att ett nytt system för studiedokumentation kommer effektivisera myndighetens processer för studiedokumentationen genom digitalisering, bland annat genom att studerande ska kunna få del av sina meriter via systemet. Utredningen beskriver också att det medför minskade behov av manuellt hanterande av frågor. MYH vill uppmärksamma att det samtidigt innebär att MYH får en utökad roll gentemot de studerande. Cirka 43 000 studerande påbörjade 2022 en yrkeshögskole- eller konst- och kulturutbildning och dessa blir en ny användargrupp i systemet. Frågor av teknisk karaktär, om inrapporterade studieresultat, vägledning i webbtjänst med mera kommer behöva hanteras av MYH.

6.10.1 Det bör finnas möjlighet till progression inom yrkeshögskolesystemet
MYH delar utredningens bedömning.

6.10.2 Fördjupningsutbildningar bör kunna leda till en kvalificerad yrkeshögskoleexamen
MYH delar utredningens bedömning.

6.10.3 En ny bestämmelse om att utbildning får avslutas med en kvalificerad yrkeshögskoleexamen och mer ändamålsenliga läranderesultat
MYH instämmer i utredningens förslag och delar utredningens bedömning.

6.10.4 Behörighetskraven behöver ändras
MYH instämmer i utredningens förslag.

6.12 Överväganden och förslag om LIA

MYH delar utredningens bedömning att lärande i arbete (LIA) som huvudregel ska vara obligatoriskt för utbildningar inom yrkeshögskolan.

MYH anser att kravet om att minst en fjärdedel av utbildningstiden ska bestå av LIA ska gälla för de utbildningar som leder till examen, med undantag för fördjupningsutbildning och utbildning där undantag medgetts av MYH.

MYH anser att myndighetens prövning om undantag från krav på LIA ska göras i samband med att myndigheten prövar om en utbildning kan ingå i yrkeshögskolan.

MYH har tidigare föreslagit att det införs ett krav om 25 procent LIA även för utbildningar som leder till en yrkeshögskoleexamen.¹ Utredningen har bedömt att det bidrar till ökad enhetlighet och tydlighet om kravet kopplas till utbildningens längd i stället för till examen. MYH anser inte att det blir tydligare. Antalet utbildningar som inte leder till examen är dessutom begränsat och utgörs av kortare utbildningar riktade mot personer med yrkeserfarenhet inom området, varför de med stor sannolikhet ändå skulle omfattas av ett undantag från kravet. Regleringen av LIA kan, som utredningen föreslår, ske genom införandet av en ny paragraf i förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan (YHF).

Utredningen anger att det är MYH, som efter ansökan och genom ett särskilt beslut, ska ta ställning till om det finns särskilda skäl för undantag från kravet på LIA. Det är inte tydligt i utredningens förslag när prövningen ska göras, men vissa formuleringar i utredningen indikerar att prövningen ska ske först efter att beslut om att en utbildning ska ingå i yrkeshögskolan har fattats. MYH anser att prövningen av undantag från LIA behöver göras i samband med myndighetens prövning av om en utbildning får ingå i yrkeshögskolan. Det är i samband med denna prövning som myndigheten tar ställning till och beslutar om utbildningens omfattning, dess huvudsakliga upplägg och organisation samt de mål och krav som ska gälla för respektive examen. Till myndighetens beslut om att en utbildning ingår i yrkeshögskolan ska också utbildningsplanen bifogas. Det bör redan av ansökan framgå varför arbetslivet bedömt att utbildningen inte bör omfattas av kravet på 25 procent LIA.

8.10 Förslag om tydligare prövning av utbildningsanordnaren

MYH instämmer i utredningens förslag.

MYH delar inte utredningens bedömning av möjligheten att med stöd av 12 § YHL ställa mer omfattande krav på en utbildningsanordnare. Ur ett rättssäkerhetsperspektiv bör det tydligt framgå vilka krav som ligger till grund för om sökande ska godtas som anordnare.

Myndigheten instämmer i bedömningen att för att en utbildning ska få ingå i yrkeshögskolan ska krävas att utbildningsanordnaren vid tidpunkten för ansökan inte har skulder för svenska skatter eller avgifter hos Kronofogdemyndigheten och inte är i likvidation eller försatt i konkurs. Det finns emellertid skäl att överväga om kravet på ekonomisk redlighet bör gälla under hela beslutsperioden.

9.3.6 Överväganden om entreprenad inom yrkeshögskolan

MYH delar utredningens bedömning att det inte föreligger behov av att reglera när en utbildning får läggas ut på entreprenad.

MYH anser dock att det bör införas en bestämmelse om att en utbildningsanordnare ska vara skyldig att anmäla till myndigheten när en eller flera entreprenörer anlitas. På så sätt kan myndigheten till skillnad från idag få en dokumenterad kunskap om i vilken utsträckning det sker och vilka aktörer som medverkar.

Av utredningens förslag i avsnitt 9.4.2 Förslag om utbildningsanordnarens ansvar framgår att bestämmelsen i 2 kap 7§ 1 förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan (YHF) ska ändras så att det av utbildningsplanen ska framgå utbildningsanordnaren och övriga som medverkar i anordnandet av utbildningen. Detta förslag är inte utformat så att det svarar mot det behov som myndigheten ser, eftersom utbildningsplanen bifogas till myndighetens beslut om en utbildning ska ingå i yrkeshögskolan. I denna fas har utbildningsanordnaren i många fall inte kännedom om vem som kommer anlitas som

¹ MYH (2022) *Regeringsuppdrag – förslag till reviderade examenskrav inom yrkeshögskolan*, MYH 2021/6251.

entreprenör. Detta är exempelvis fallet när en kommunal utbildningsanordnare anlitar en entreprenör genom upphandling.

9.4.2 Förslag om utbildningsanordnarens ansvar

MYH är positiv till att bestämmelser om att en utbildningsanordnarens ansvar stärks och flyttas till lag. Det finns ett behov av att införa en definition av utbildningsanordnare för att tydliggöra ansvaret för densamma. MYH anser dock att definitionen "huvudsakliga ansvaret" inte bidrar till att tydliggöra ansvaret.

MYH är tveksam till förändringen från utbildning till utbildningsverksamhet i 4 § förordningen (2011:1162) med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan samt till förslaget att ändra lydelsen i 4 kap. 8 § andra stycket YHF.

MYH anser att betydelsen av "huvudsakliga ansvaret" kan medföra problem. Huvudsakliga betyder inte helheten utan till största del. Det framgår inte av utredningens förslag vad som avses med rekvisitet huvudsakliga.

MYH anser att det måste vara tydligt att utbildningsanordnaren, vars utbildning myndigheten beslutar ska ingå i yrkeshögskolan, fullt ut ska ansvara för att genomföra utbildningen. Det ska inte vara möjligt att förskjuta delar av ansvaret med hänvisning till att rekvisitet huvudsakliga möjliggör en fördelning av ansvar. Detta kan göras dels genom att införa en definition i lagen (2009:128) om yrkeshögskolan (YHL) som utredningen föreslår, dels genom en ändring av 7 § YHL. Myndigheten föreslår att det av 7 § YHL ska framgå att en myndighet efter ansökan, om att en utbildning ska ingå i yrkeshögskolan, också ska besluta om vem som ansvarar för utbildningen. Det medför en följdändring i 1 kap. 5 § YHF enligt följande.

Förslag på lydelse:

Definition: *Med utbildningsanordnare avses den som ansvarar för utbildningen.*

Förslag till ändring av 7 § YHL: En myndighet beslutar efter ansökan, om en utbildning ska ingå i yrkeshögskolan, *vem som ansvarar för utbildningen* och hur många årsplatser utbildningen i så fall ska omfatta.

Förslag till ändring av 1 kap. 5 § första stycket YHF:

Beslut om att en utbildning ska ingå i yrkeshögskolan ska innehålla uppgifter om

1. den tid beslutet avser,
2. högsta antal årsplatser,
3. utbildningens lokalisering,
4. huruvida studerandeavgifter får tas ut, och
5. om en kurs inom utbildningen får bedrivas som sådan kurs som avses i 2 kap. 6 §,
och
6. *vem som ansvarar för utbildningen.*

Utbildning eller utbildningsverksamhet

MYH delar utredningens bedömning att utbildningsanordnarens ansvar ska tydliggöras men har invändningar mot förslagets utformning. MYH är tveksam till förändringen från *utbildning* till *utbildningsverksamhet* i 4 § myndighetens instruktion samt till förslaget att ändra lydelsen i 4 kap. 8 § andra stycket YHF. Dels är det oklart om det föreslagna begreppet rymmer det som förändringen syftar till att omfatta, dels medför en sådan ändring konsekvenser för andra utbildningsformer som inte omfattas av utredningens uppdrag och där MYH:s ansvarsområde är begränsat.

Det är enligt myndighetens mening tveksamt om begreppet utbildningsverksamhet omfattar tillträdesprocessen. Däremot omfattas dessa processer inom yrkeshögskolan av nuvarande reglering 4 kap. 8 § andra stycket YHF, det vill säga att tillsyn har till syfte att kontrollera om den *verksamhet* som granskas uppfyller de krav som följer av lagar och andra föreskrifter. När det gäller studerandeinflytande så bör det omfattas av utbildningsverksamhet men det är inte inom MYH:s ansvarsområde för alla utbildningsformerna.

För de fall begreppet "utbildningsverksamhet" skulle anses innebära en utökning till att avse förhållandena innan en utbildning startar följer andra konsekvenser som inte redovisas i utredningen.

Även på andra sätt kan begreppet "utbildningsverksamhet" vara problematiskt, dels för folkhögskolorna, dels för universitet och högskolor som båda också bedriver annan utbildning än sådan som omfattas av MYH:s utbildningsformer.

9.5.2 Förslag om tillsyn

MYH ställer sig tveksam till utredningens förslag att flytta regleringen från YHF till myndighetens instruktion samt till förslaget att ändra lydelsen i 4 kap. 8 § andra stycket YHF.

I En stärkt yrkeshögskola – ett lyft för kunskap, Ds 2015:41 s. 109 f. diskuteras frågan och där görs bedömningen att definitionen av vad Myndigheten för yrkeshögskolans tillsyn innebär bör, på motsvarande sätt som när det gäller Skolinspektionen och dess tillsyn, anges i det regelverk där det anges vilka åtgärder myndigheten kan vidta för att den huvudman som bedriver verksamheten ska rätta fel som upptäckts vid granskningen. Myndigheten menar att det inte skett någon förändring som föranleder en annan bedömning eller att det gjorts en närmare analys av vilka åtgärder det kan vara fråga om beträffande respektive utbildningsform som Myndigheten för yrkeshögskolan har tillsyn över.

En förändrad lydelse av 4 kap. 8 § andra stycket YHF innebär att andra utbildningsformer inom MYH, de utbildningar som får statsbidrag enligt förordningen (2012:140) om statsbidrag för viss utbildning som rör tolkning och teckenspråk också kommer att omfattas. När det gäller den utbildningsformen fördelas medel till folkhögskolor och studieförbund. Ansvar för tillsyn av tillträdesprocessen och studerandeinflytande liksom prövning och granskning av anordnaren åligger Folkbildningsrådet. Myndigheten för yrkeshögskolans tillsynsansvar är begränsat till själva utbildningen.

9.6.2 Överväganden och förslag om ledningsgruppen

MYH instämmer i utredningens förslag.

MYH vill uppmärksamma att det kan finnas skäl att förtydliga ledningsgruppens centrala funktion för att utbildningen leder till den kompetens som efterfrågas av arbetslivet samt att förtydliga innebörden av att ledningsgruppen ska "svara för att ett systematiskt kvalitetsarbete bedrivs".

Det är utbildningsanordnaren som ansvarar för och utför det systematiska kvalitetsarbetet medan ledningsgruppen har en övervakande funktion att det sker och att det beställande arbetslivet får den utbildning som yrkesrollen kräver. Ledningsgruppens inflytande över utbildningen och funktion för att säkerställa att det beställande arbetslivet får den utbildning som yrkesrollen kräver är således helt central för yrkeshögskolan. MYH anser därför att det kan finnas skäl att överväga att tydliggöra ledningsgruppens funktion i detta

avseende i samband med att bestämmelserna flyttas till lag. Det kan också finnas skäl att förtydliga innebörden av att ledningsgruppen ska "svara för att ett systematiskt kvalitetsarbete bedrivs", bland annat eftersom innebörden av att ansvara för och svara för språkligt ofta är densamma.

MYH anser därutöver att det kan finnas skäl att överväga ytterligare förändringar som skapar en tydligare struktur för ledning och styrning för att underlätta ledningsgruppens arbete med att övervaka utbildningsanordnarens arbete med det systematiska kvalitetsarbetet.

10.4.5 Övervägande om delvis nationellt likvärdigt innehåll

MYH delar utredningens bedömning.

10.5.2 Certifieringar och krav från branschen bör inte vara ett krav för att ingå i yrkeshögskolan

MYH delar utredningens bedömning.

10.6.3 Utbildningarnas namn behöver inte begränsas

MYH delar utredningens bedömning, men ser behov av ett tydliggörande avseende de utbildningar som regleras genom föreskrifter om nationellt likvärdigt innehåll. Det kan lämpligen ske genom ett utökat föreskriftsbemyndigande.

10.7.1 Fler åtgärder behövs för att främja kvaliteten i yrkeshögskolan

MYH delar bilden att studerandehälsa och dess betydelse för de studerandes förutsättningar att tillgodogöra sig utbildning är en angelägen fråga. MYH instämmer i att det finns behov av att fortsatt analysera frågan.

Utredningen föreslår att MYH ska analysera och föreslå åtgärder inom området genom att undersöka vilka funktioner som kan vara gemensamma. MYH anser att det är viktigt att öka kunskapen om behoven inom området, och föreslår därför att ett uppdrag utformas med fokus på det. Ett ökat kunskapsunderlag ger både myndigheten och uppdragsgivaren förutsättningar att bedöma nästa lämpliga steg.

11.10.1 Fler platser på yrkeshögskolans program och kurser

MYH instämmer i utredningens förslag.

Myndigheten delar utredningens beskrivning att det behövs förutsättningar att långsiktigt planera verksamheten. Tillfälliga medel gör att det blir svårt att planera verksamheten, i synnerhet när det innebär satsningar som ska genomföras under en begränsad tid. En långsiktig planering av medelstilldelning är också en förutsättning för att myndigheten ska kunna skapa ett än mer stabilt utbildningsutbud genom att bevilja flera utbildningsstarter per utbildning. I förlängningen kan detta ge utbildningsanordnare bättre förutsättningar att bedriva utbildningar som förser arbetsliv och individer med rätt kompetens i rätt tid.

Myndigheten vill också understryka att en expansion enligt utredningens förslag förutsätter att arbetslivets medverkan i utbildningarna ökar i motsvarande takt. För att kvaliteten i yrkeshögskolan ska upprätthållas vid en expansion är arbetslivets fortsatta engagemang avgörande, vilket inkluderar möjligheten att erbjuda LIA-platser, att på olika sätt medverka i utbildningens genomförande och att attrahera behöriga sökanden till utbildningar.

12.8 Övervägande om överföring av ett fjärde tekniskt år till yrkeshögskolan MYH delar utredningens bedömning.

Myndigheten delar utredningens bedömning att utbildning motsvarande gymnasieskolans fjärde tekniska år skulle behöva ingå i yrkeshögskolan på lika villkor som övriga utbildningar, åtminstone på sikt. Utredningen visar att regelverket för yrkeshögskolan och regelverket för det fjärde året skiljer sig åt i flera avseenden.

13 Sekretess och dataskydd för ett system för ansökan och studiedokumentation
Personuppgifter ska behandlas på ett lagligt, korrekt och öppet sätt i förhållande till den registrerade. Uppgifterna ska samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål. Det vill säga att personuppgifter enbart får användas för de ändamål som angavs när de samlades in, den så kallade finalitetsprincipen. Det måste finnas en rättslig grund för personuppgiftsbehandlingen för att behandlingen ska vara laglig (artikel 6.1 i dataskyddsförordningen). I delbetänkandet SOU 2023:21 Informationsförsörjning på skolområdet, görs en omfattande genomlysning av Skolverkets personuppgiftshantering i samband med framtagande av författningsförslag. MYH saknar en liknande ordentlig genomgång av myndighetens personuppgiftsansvar och -hantering i den nu remitterade utredningen. Även om de båda myndigheterna skiljer sig åt avseende uppdrag bör bestämmelserna om personuppgiftshantering vara så lika som möjligt inom utbildningsväsendet. De redogörelser och analyser som görs i kapitel 8 i ovan delbetänkande är av intresse och relevanta för framtagandet av bestämmelser för MYH:s personuppgiftshantering.

För Skolverket regleras behandling av personuppgifter i 26 a kap. skollagen (2010:800). MYH ser inga skäl till att MYH:s behandling av personuppgifter inte ska placeras i lagen (2009:128) om yrkeshögskolan (YHL).

En reglering som tar sin utgångspunkt i förekomsten av ett eller flera register framstår inte som ändamålsenlig. Den nya regleringen bör vara teknikneutral. I avsnitt 8.3 i ovan delbetänkande anförts att termen register har kritiserats i tidigare lagstiftning om personuppgiftsbehandling, bland annat därför att register har en teknisk anknytning och dagens datasystem normalt inte byggs upp som tidigare. Även termen databas har ansetts ha en stark teknisk anknytning och leda tanken till ett visst, i tekniskt avseende, avgränsat informationssystem (se till exempel prop. 2018/19:33 Behandling av personuppgifter samt registrering och användning av fordon på vägtrafikområdet s. 138). I nämnda proposition föreslås att termen databas används för uppgifter som används gemensamt i verksamheten och att avsikten inte är att tekniskt reglera hur uppgifter ska organiseras, utan termen har enligt förslaget endast en juridisk innebörd. Vidare framgår i nämnda proposition att en uppgift anses vara gemensamt tillgänglig om den registreras och lagras på ett sådant sätt att ett flertal tjänstemän inom en myndighet har möjlighet att vid behov och i olika sammanhang ta del av uppgiften direkt på automatiserad väg. Det väsentliga i sammanhanget är inte på vilket sätt uppgifter tekniskt lagras utan den faktiskt åsyftade tillgängligheten. Den form av behandling som ska särskiljas bör därför definieras med avseende på det faktiska förhållande som är avgörande för behovet av särreglering, nämligen att uppgifterna är gemensamt tillgängliga i verksamheten. Den nya regleringen bör därför innehålla särskilda bestämmelser för behandling av personuppgifter som görs eller har gjorts gemensamt tillgängliga. I och med att uttrycket gemensamt tillgänglig enbart har en rättslig innebörd understryks bestämmelsens teknikneutralitet.

13.5.1 Behov av nya sekretessbestämmelser

MYH delar utredningens bedömning.

13.5.2 Behov av nya bestämmelser med anledning av informationsöverföring

MYH delar utredningens bedömning.

Eftersom myndighetens roll enbart är att biträda utbildningsanordnarna i deras antagningsprocess anser MYH att begreppet antagningsregister blir missvisande. Myndigheten anser att en lämpligare beskrivning är att tillhandahålla ett ansökanssystem.

13.5.3 Samtycke inför utlämnande av uppgifter till utbildningsanordnare

MYH delar utredningens bedömning.

13.6.1 Komplettering av dataskyddsregleringen

MYH delar utredningens bedömning.

Utredningen menar att lagringen av uppgifterna bör begränsas och ska gallras när utbildningen avslutats. Myndigheten menar att det är alltför oklart och vill ha tydligare bestämmelser. Utbildningsperioden kan löpa över flera år och utbildningen kan under perioden bedrivas i olika omgångar. Alla sökande blir inte antagna till utbildningen och inte heller påbörjar alla sökande utbildningen trots att de blir antagna. Det krävs en koppling mellan utbildningsanordnarens antagning och ansökanssystemet för att myndigheten ska få information om vilka som antagits till utbildningen alternativt att uppgifterna gallras när antagningarna är avslutade.

13.6.2 Placering av bestämmelser motsvarande en registerförfattning

MYH delar utredningens bedömning. Däremot menar myndigheten, såsom beskrivits inledningsvis, att bestämmelserna bör föras in i YHL, där utbildningsanordnarnas personuppgiftsansvar hanteras.

13.7.1 Sekretess vid befarad personföljelse

MYH har inga synpunkter på utredningens bedömning.

13.7.2 Författningsändringar på grund av informationsöverföring

MYH delar utredningens bedömning.

13.8.1 Överväganden gällande personuppgiftshantering i MYH:s studiedokumentationssystem

MYH delar utredningens bedömning.

MYH menar att det bör införas bestämmelser om både ändamål, myndighetens personuppgiftshantering och om uppgifternas bevarande samt gallring utan att avvakta ett framtida uppdrag att utforma ett nytt system för studiedokumentation.

Uppgifterna i befintligt studiedokumentationssystem används i myndighetens administration av utbildningar, i uppföljning och utvärdering, för offentlig statistik och som underlag för rekvisition och utbetalning av statsbidrag, uppgifter som också är ålagda myndigheten. Systemets befintliga utformning speglar myndighetens behov av att administrera och följa upp utbildningarna.

Utredningen konstaterar att nuvarande reglering i myndighetens instruktion inte är tillräcklig i och med att bestämmelserna varken anger ändamål eller reglerar personuppgiftsansvaret, inte heller regleras bevarande och gallring av uppgifterna. Bestämmelsen uppfyller därmed inte kraven i dataskyddsförordningen. För myndigheten är det viktigt att ett studiedokumentationssystem ska vara teknikneutralt, såsom beskrivits inledningsvis.

13.8.2 Placering av bestämmelser motsvarande en registerförfattning

MYH delar utredningens bedömning om behov av bestämmelser om personuppgiftsansvar, ändamål, utlämnande av uppgifter och direktåtkomst samt bevarande och gallring. Däremot menar myndigheten att bestämmelserna bör föras in i YHL där utbildningsanordnarnas personuppgiftsansvar hanteras.

13.8.3 Tydliga bemyndiganden behövs i fråga om insamling av uppgifter för studiedokumentation

MYH delar utredningens bedömning.

Myndighetens studiedokumentationssystem innehåller även uppgifter om konst- och kulturutbildningar och uppgifter rörande studerande som gått igenom sammanhållen grundutbildning till kontakttolk enligt förordningen (2012:140) om statsbidrag för viss utbildning som rör tolkning och teckenspråk (TolkF). Uppgifter om de studerande på utbildningar enligt TolkF används också för rekvisition och utbetalning av statsbidrag. Inte heller avseende dessa uppgifter finns bestämmelser om ändamål eller personuppgiftshantering för myndigheten. Myndigheten delar därför utredningens bedömning att en motsvarande översyn och anpassning av bestämmelserna i fråga om bemyndigande och föreskrifter om insamling av uppgifter även bör ske för de övriga utbildningsformer som myndigheten har tillsyn över.

14.3.1 Sekretess ska gälla hos MYH i ärenden om statsbidrag eller särskilda medel för särskilt pedagogiskt stöd

Av utredningens förslag framgår att samma begrepp "särskilt pedagogiskt stöd" används för både yrkeshögskolan och konst- och kulturutbildningar. Av 2 kap. 3 andra stycket 3 förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan (YHF) och 5 kap. 2 § andra stycket 2 YHF följer att begreppet statsbidrag eller särskilda medel för kostnader för särskilt pedagogiskt stöd används och att i 30 § förordningen (2013:871) om stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar används begreppet extra statsbidrag för nödvändiga stödinsatser. Det är av betydelse att respektive begrepp används korrekt.

MYH delar utredningens bedömning att sekretess ska gälla hos myndigheten för ärenden som rör statsbidrag eller särskilda medel för kostnader för särskilt pedagogiskt stöd men också i ärenden som rör statsbidrag för nödvändiga stödinsatser och att förslaget bör utformas så att det även omfattar ärenden om statsbidrag för nödvändiga stödinsatser för studerande inom konst- och kulturutbildningar.

MYH föreslår därför följande lydelse:

Sekretess ska gälla hos Myndigheten för yrkeshögskolan i ärenden om statsbidrag eller särskilda medel för särskilt pedagogiskt stöd enligt förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan och i ärenden om statsbidrag för nödvändiga stödinsatser enligt förordningen (2013:871) om stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den

enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs. Sekretessen ska inte gälla beslut i ärende.

MYH noterar att 23 kap. 7 § andra stycket lagen om (2009:400) offentlighets- och sekretess (OSL) avser tillsynsverksamhet med mera. I och med att sekretess ska gälla för uppgifter om en enskilds personliga förhållanden i andra ärenden än tillsynsverksamhet bör bestämmelsen placeras förslagsvis i 23 kap. 4 § OSL eller 23 kap. 5 § OSL.

16.3 Samlade konsekvenser för myndigheten

Som utredningen beskriver kommer flera av de förslag som utredningen lämnar få konsekvenser för MYH, både resursmässigt och på andra sätt. Utredningen bedömer också att en fortsatt expansion av yrkeshögskolan parallellt med att omfattande utvecklingsinitiativ pågår kommer innebära en ansträngning för myndigheten och att det därmed är centralt att myndighetens förvaltningsanslag utökas. MYH delar denna bedömning och vill understryka att det, som MYH tidigare påtalat, också finns ett behov av systemvårdande insatser eftersom yrkeshögskolan under senare år både breddats och vuxit.² Utredningens förslag kring nya system för ansökan och studiedokumentation knyter an till dessa behov, men behoven omfattar även övrigt som exempelvis digitalisering av verksamhetssystem.

I utredningen anges, med utgångspunkt i MYH:s uppskattning i budgetunderlaget för 2024–2026, en uppskattning av ökade förvaltningskostnader för MYH med anledning av expansionen. MYH vill uppmärksamma att MYH har uppdaterat denna uppskattning efter att budgetunderlaget lämnades.

MYH delar inte utredningens bedömning att införandet av ett nytt system för studiedokumentation inte innebär ökade verksamhetskostnader för MYH utöver kostnadsökningen för it-drift.

En fortsatt utökning av yrkeshögskolan bör, som utredningen föreslår, göras med permanenta medel eftersom tillfälliga medel gör det svårare att planera verksamheten. En möjlighet till anslagssparande skulle avsevärt förbättra förutsättningarna att nyttja medlen för yrkeshögskoleutbildning effektivt.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektören efter föredragning av Johanna Schumacher. I den slutliga handläggningen har enhetschef Åsa Kildén deltagit.

Magnus Wallerå
Generaldirektör

² MYH (2023) *Budgetunderlag 2024 – 2026*, MYH 2023/1158.